

3.4 A koponyüregbe történő gázbefecskendezést, amely az importált állatok esetében már tilos, a rendelet kifejezetten megtiltja az EU-ban végzett vágások során. Ez jelentős mértékben hozzájárul a fertőzés elleni védekezéshez.

3.5 A szarvasmarhák szállításának korlátozására vonatkozó rendelkezéseket értelemszerűen a sűrűlőkörral fertőzött állatokra is ki kell terjeszteni.

3.6 Az EGSZB üdvözli, hogy a szarvasmarhafélék, juh- és kecskefélék, illetve azok spermájának, petesejtjeinek és embrióinak forgalomba hozataláról és kiviteléről szóló rendelkezések hatályát más fajokra is kell terjeszteni, és hogy a dikalcium-foszfát előállításához használt nyersanyagokat – a Tudományos Operatív Bizottság ajánlásainak megfelelően – korlátozásoknak kell alávetni.

3.7 Az EGSZB szerint alapvető fontosságú a harmadik országokban végzett ellenőrzések lehetőségének jogi alátámasztása ahhoz, hogy felhasználhatók legyenek az e területen európai szinten szerzett tapasztalatok. Az EGSZB mindemellett javasolja az ehhez szükséges anyagi eszközök és emberi erőforrások biztosítását.

Brüsszel, 2005. március 9.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Anne-Marie SIGMUND

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő témában: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Európai Szociális Alap tárgyában”

COM(2004) 493 final

(2005/C 234/08)

2004. november 18-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fent említett kérdésben.

A munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2005. február 18-án fogadta el véleményét. Az előadó **Ursula Engelen-Kefer** volt.

2005. március 9–10-én tartott 415. plenáris ülésén (a 2005. március 9-i ülésen) az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság egyhangúlag elfogadta az alábbi véleményt:

1. Bevezető

1.1 Az Európai Bizottság 2004. július 14-én fogadta el a kohéziós politika 2007–2013 időszakra tervezett reformjára vonatkozó javaslatát. E javaslatoknak kell felváltaniuk a strukturális alapokról szóló, 2006. december 31-ig hatályos rendeleteket. A rendeletjavaslat indokolásában az Európai Bizottság utal az Unió bővítése óta jelentősen megnövekedett egyenlőtlenségekre, valamint a globalizáció, a gazdasági szerkezetváltás és a demográfiai fejlődés okozta kihívásokra.

1.2 Ennek tükrében az Európai Bizottság a strukturális alapok anyagi eszközeinek növelését, valamint az elsődleges célokra való összpontosítást ajánlja. 336,1 milliárd euró

előirányzattal, ami a közösségi költségvetés kb. egyharmadának felel meg, a strukturális támogatások a jövőben

– célzottabban irányulnak az EU stratégiai súlypontjaira (lisszaboni és göteborgi célok, európai foglalkoztatási stratégia),

– a gazdasági szempontból gyengébb régiókra összpontosítanak,

– nagyobb mértékben decentralizáltak, egyszerűbben megvalósíthatók, átláthatóbbak és hatékonyabbak lesznek.

1.3 Mindezt a célok – a konvergencia, a regionális versenyképesség és foglalkoztatás, valamint a területi együttműködés – újradefiniálása révén kell elérni.

A rendeletsomag a következőket tartalmazza:

- általános rendelet mindhárom költségvetési forrásra (ERFA, ESZA, Kohéziós Alapok) vonatkozó közös rendelkezésekkel;
- egy-egy külön rendelet az Európai Regionális Fejlesztési Alapról (ERFA), az Európai Szociális Alapról (ESZA) és a Kohéziós Alapról;
- rendelet a határokon átnyúló európai együttműködési szövetség (EGCC) létrehozására.

1.4 Ez a vélemény főként az ESZA szerepével foglalkozik az európai strukturális támogatások keretében. Mivel az ESZA támogató intézkedései működésének és orientációjának lényeges alapjait az általános rendelet tartalmazza, ezt is bevonjuk az értékelésbe.

2. A strukturális alapok új céljai

2.1 A javaslat szerint az EU strukturális támogatásának 2007-től a három célra – a konvergenciára, a regionális versenyképességre és foglalkoztatásra –, valamint a területi együttműködésre kell irányulnia.

2.2 Konvergencia

2.2.1 Ez a cél az egykori 1. célkitűzésre emlékeztet, és a leginkább elmaradott régiók gazdasági konvergenciáját támogatja, mégpedig tőke és emberi erőforrás befektetése által, az innováció ösztönzésével, a tudás alapú társadalom fejlesztésével, a szerkezetváltás támogatásával, a környezet védelmével és javításával, valamint hatékonyabb igazgatás révén. 264 milliárd eurós (az összes eszköz kb. 78,5 %-a) költségvetéssel az új regionális támogatások képezik az EU strukturális támogatásának súlypontját. Ehhez a célhoz az ERFA, az ESZA és a Kohéziós Alap járul hozzá.

2.3 Regionális versenyképesség és foglalkoztatás

2.3.1 Ez a cél az egykori 2. és 3. célkitűzést vonja össze. A regionális versenyképesség és foglalkoztatás támogatására irányul a leginkább rászoruló régiókon és tagállamokon kívül. Két szempontot követ: a regionális fejlesztési terveknek (ERFA) egyrészt a szerkezetváltásban leginkább érintett ipari, városi és vidéki területek átállását kell segíteniük az innováció, a tudás alapú társadalom, a vállalkozások és a környezetvédelem támogatása által. Másrészt az ESZA-ból finanszírozott nemzeti és regionális programoknak kell ösztönözniük a szerkezetváltás következményeitől sújtott munkavállalóknak a munkaerőpiacra történő integrálódását és általában véve a foglalkoztathatóságot, mégpedig szakképzéssel és a munkaerő-piaci beilleszkedést célzó politikával. Ezek az intézkedések a teljes foglalkoztatottság elérését, a munkaminőség, a termelékenység és a társadalmi integráció javítását, valamint általában véve az európai foglalkoztatási stratégia megvalósítását szolgálják. A rendelkezésre álló források 57,9 milliárd eurót (az összes eszköz kb. 17,2 %-át) tesznek ki, az ERFA és az ESZA közt 50–50 %-os arányban felosztva.

2.4 Európai területi együttműködés

2.4.1 Ez a cél az egykori INTERREG közösségi kezdeményezés tapasztalataira épül, és a határok menti régiók – így például a közösségen belüli tengeri határok, valamint bizonyos külső határok mentén fekvő régiók – együttműködésének támogatására irányul, közös programok, hálózatok kiépítése és tapasztalatcseré (ERFA) révén. A rendelkezésre álló forrás 13,2 milliárd euró (az összes eszköz kb. 3,9 %-a).

3. Az Európai Szociális Alap különleges szerepe

3.1 A javaslat szerint az Európai Szociális Alap a „konvergencia” és a „regionális versenyképesség és foglalkoztatás” cél esetében is fontos szerephez jut. Itt már a forrás-előirányzat alapján is az elmaradott régiók támogatása messze a legfontosabb. Az ESZA-támogatások politikai keretét az európai foglalkoztatási iránymutatások és ajánlások képezik. A támogatások súlypontja négy központi területre kell, hogy essen:

- a munkavállalók és a vállalkozások alkalmazkodóképességének fejlesztése;
- nagyobb foglalkoztatási esélyek, a munkanélküliség megakadályozása, az aktív élet meghosszabbítása, a foglalkoztatottsági arány növelése;
- hátrányos helyzetű csoportok társadalmi beilleszkedése a munkaerőpiacra, a diszkrimináció elleni harc;
- reformpartneri kapcsolatok támogatása a foglalkoztatás és a társadalmi integráció területén.

3.2 Főként a „konvergencia” cél hatálya alá eső, különösen rászoruló régiókban kell az ESZA-nak támogatnia a képzési és továbbképzési rendszereket, valamint a közigazgatás intézményi kapacitásának fejlesztését és hatékonyságának növelését nemzeti, regionális és helyi szinten a közösségi joganyag megvalósítása érdekében. Az eddig az EQUAL közösségi kezdeményezés keretében támogatott innovatív intézkedéseket és a transznacionális együttműködést be kell olvasztani a támogatási szabályozásba. Különös figyelmet kell fordítani az esélyegyenlőség támogatására a „gender-main-streaming” értelmében, a nők foglalkoztatottsági arányának növelését és szakmai fejlődési lehetőségeik javítását célzó különleges intézkedésekkel.

3.3 Az ESZA az EU foglalkoztatási iránymutatásai megvalósításának anyagi eszköze, vagyis támogatja a tagállamok munkaerő-piaci és társadalmi integrációs politikáját, főként a munkaerőpiacra való beilleszkedés, a munka és a munkaszervezés minőségének javítása és a foglalkoztathatóság megőrzésére hozott szakképzési intézkedések által.

3.3.1 A „munkavállalók és a vállalatok alkalmazkodóképességének javítása” támogatási területen az ESZA a következő intézkedéseket támogatja:

- az emberi erőforrások területén tett befektetések ösztönzése az élethosszig tartó tanulás rendszereinek és stratégiáinak fejlesztésével és megvalósításával, főként az alacsonyabban képzetek esetében;
- a gazdasági szerkezetváltás következményeinek leküzdése a munkaszervezés innovatív formái segítségével, valamint a jövőbeni képzési szükségletek felderítése.

3.3.2 A „munkaerőpiac megnyitása és preventív munkaerőpiaci politika” támogatási területen az ESZA a következőket támogatja:

- intézkedések a munkaügyi igazgatás modernizálásra és erősítésére;
- a munkaerő-piaci beilleszkedést célzó aktív és preventív intézkedések és egyéni igényekre szabott támogatás;
- a nők foglalkoztatási arányának tartós növelésére, a nemek szerinti elkülönülés megszüntetésére és a munka és család jobb összeegyeztethetősége érdekében tett speciális intézkedések;
- a bevándorlók társadalmi beilleszkedése érdekében tett speciális intézkedések.

3.3.3 A „hátrányos helyzetű csoportok beilleszkedése a munkaerőpiacon és a diszkrimináció elleni harc” támogatási területen a legfontosabb a hátrányos helyzetben levő és társadalmilag kirekesztett személyek foglalkoztathatóságának támogatása megfelelő integrációs intézkedésekkel, különösen segítő- és gondozószolgáltatókkal, valamint a figyelem felhívása a munkaerőpiacra való bekerülésnél tapasztalható diszkriminációra.

3.3.4 Ezen felül a „konvergencia” cél keretében az ESZA a következőket támogatja:

- az általános és a szakmai képzés reformja a tudásalapú társadalom szükségleteire való tekintettel és a képzés jobb illeszkedése a munkaerőpiac igényeihez,
- az élethosszig tartó tanulás ösztönzése, különösen az iskolai tanulmányaikat félbehagyók arányának csökkentésével és a szakmai képzések és továbbképzések hozzáférhetőségének növelésével,
- az emberi erőforrásokban rejlő lehetőségek kiaknázása a kutatás és fejlesztés területén, valamint
- a közigazgatás és szolgáltatások intézményi kapacitásának és hatékonyságának növelése a gazdasági, munkaügyi, szociális, környezeti és igazságügyi területen.

3.4 A programozásra való tekintettel az Európai Bizottság néhány változtatást javasol, amelyek az európai strukturális alapokra vonatkozó általános rendelkezésekből következnek. A programozásnak az ESZA-támogatásokat is magába foglaló új formájának lényegében a következőket kell tartalmaznia:

- a kohéziós politika stratégiai iránymutatásainak elfogadása a Tanács által az egyes alapok stratégiai céljainak kidolgozásával, hivatkozással a gazdaságpolitika alapjaira és az európai foglalkoztatási iránymutatásokra;
- egy, az Európai Bizottsággal megtárgyalandó nemzeti stratégiai keretterv, referenciakeretként az egyes alapok számára operatív programok létrehozásához, a „konvergencia” és a „regionális versenyképesség és foglalkoztatás” célok szerint elkülönítve;
- a végrehajtásról szóló éves jelentések bemutatása a nemzeti stratégiai keretterv és az Európai bizottság által engedélyezendő minden operatív program esetében.

4. Értékelés

4.1 Az EU-bővítés az Unió számára nagy gazdasági és társadalmi kihívás, amellyel nem kizárólag, de részben a strukturális politika segítségével kell megbirkózni. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság javaslatát az anyagi eszközöknek a gazdaságilag leggyengébb régiókra való koncentrálásáról, ami elsősorban az új tagállamok számára kell, hogy haszonnal járjon, amelyekben a legkevésbé fejlett régiók többsége található. A strukturális alapok eszközeinek kb. 276 milliárd euróról a 2007–2013 időszakra javasolt 336,1 milliárd euróra való növelését, amely összeg az Unió bruttó nemzeti termékének (GNP) 0,41 %-a, az EGSZB megfelelőnek tartja, hiszen figyelembe kell venni, hogy ezt már 25 tagállamra kell elosztani. Az EGSZB azonban úgy ítéli meg, hogy a strukturális támogatást folytatni kell – még ha kisebb mértékben is – a régi tagállamok körében, legalább azokon a területeken, amelyeket különösen sújtanak az ipari szerkezetváltás következményei, és ahol a legmagasabb a munkanélküliségi ráta. Emellett biztosítani kell az eddigi 1. célkitűzés által érintett és az ún. statisztikai hatás következtében már nem támogatható régiók számára igazságos átmeneti szabályozások megteremtését. Az EGSZB üdvözlö az Európai Bizottság azon szándékát, hogy az EQUAL közösségi kezdeményezést teljes mértékben integrálják az Európai Szociális Alapba annak érdekében, hogy teljes körűen kiaknázhatóak legyenek az általa nyújtott olyan tagadhatatlan előnyök, mint az általa támogatott projektek újító jellege, a tapasztalatok és jó gyakorlati példák átadásának támogatása az EU-n belül, valamint az egyes szereplők közötti partnerség elvének támogatása a projektek megvalósítása során. Az EQUAL kezdeményezés integrációját követően az Európai Bizottság felszólíthatná a tagállamokat, hogy nemzeti operatív programjaikat az EQUAL-hoz hasonló intézkedésekkel egészítsék ki.

4.2 Az EGSZB véleménye szerint ésszerű a célok újrafelosztása, különösen a munkaerő-piaci politika és a strukturális politika céljainak beillesztése az új „versenyképesség és foglalkoztatás” célba, melynek elemeit egyenrangúan kell követni. Főként a gazdasági szerkezetváltásban különösen érintett területeken elsőrendű fontosságúak a befektetéseket és az innováció ösztönző (ERFA) és a szerkezetváltás társadalmi következményeivel való megbirkózást támogató (ESZA) összehangolt intézkedések. A célok új összetétele újabb lehetőségeket nyit meg, ha biztosított, hogy a programozás is integráltan történik. Az intézkedések integrációját a nemzeti stratégiai kerettervek irányozzák elő. A további programozás azonban az egyes alapok szerint elkülönítve történik. Az EGSZB véleménye szerint garantálni kell, hogy a „konvergencia” és a „regionális versenyképesség és foglalkoztatás” célok operatív programjai figyelembe vegyék, s így hatékonyan kiegészítsék egymást. Az ESZA munkaerőpiac-politikai támogatásainál ezenkívül szükséges, hogy a munkanélküliség struktúrájából kiindulva regionális súlypontokat lehessen meghatározni. A különösen nagy munkanélküliséget felmutató régiókat kell elsősorban figyelembe venni, és főként a foglalkoztatásra irányuló helyi kezdeményezéseket és területi egyezségeket kell támogatni.

4.3 Az ESZA támogatási területének tervezett súlypontjai lényegében megfelelnek az európai foglalkoztatási stratégiának, illetve a hatályos foglalkoztatási iránymutatásoknak. Az EGSZB úgy ítéli meg, hogy a lisszaboni célok eléréséhez elsőrendű fontosságú, hogy a munkaerő-piaci politika súlypontját a munkanélküliség megelőzésére és a hátrányos helyzetű csoportok beilleszkedésére hozott aktív, preventív intézkedések képezze. Az EU szociálpolitikájának jövőjével foglalkozó szakértői csoport javaslatainak megfelelően eközben különös figyelmet kell fordítani a fiatalok korai és aktív integrációjára, valamint a nők körében a keresők arányának emelésére és az idősebbeknek az aktív életbe való beilleszkedésére. Az utóbbi mindenképp nagyobb részvételt követel meg a továbbképzéssel kapcsolatos intézkedésekben, valamint a munka minőségének javítását a munka kialakítására és a munkaszervezésre vonatkozó megfelelő intézkedésekkel. A foglalkoztatás terén kidolgozott nemzeti cselekvési tervek keretein belül az intézkedések innovatív jellegét kell előtérbe állítani. Ezt hangsúlyozza az ESZA-bizottság véleménye is. (1)

4.4 Az ESZA más strukturális alapokkal együttesen olyan eszköznek is tekinthető, amely a diszkrimináció elleni, különböző európai szintű akciók keretében folyó harc horizontális célját is támogatja. A fiatalok, nők és idősebbek mellett a fogyatékkal élők, a bevándorlók és az etnikai kisebbségek is a munkaerőpiacon különösen hátrányos helyzetben levők közé tartoznak. Szexuális orientációjuk alapján is érhet diszkrimináció embereket. Ezen hátrányos helyzetű csoportok integrációjának ezért különös figyelmet kell szentelni a szociális támogatásra, a szakképzésre és a munkaszervezésre vonatkozó intézkedések révén, pl. a fogyatékkal élők számára kialakított munkahelyekkel. Emellett ajánlatos főként a bevándorlók körében információs tevékenységet folytatni és tájékoztatni őket arról, hogy milyen jogaik vannak többek között a munkaerőpiacon. Az ESZA-támogatásoknak ezért figyelembe kell venniük a társadalmi beilleszkedéssel kapcsolatos nemzeti cselekvési

(1) Lásd az Európai Bizottság honlapját (foglalkoztatási és szociális ügyek).

tervetket, és olyan intézkedéseket előírni, amelyek javítják ezekben a csoportokban az esélyeit a munkaerőpiacon. Az EGSZB ebben is egyetért az ESZA-bizottság véleményével. A tagállamoknak és a tervek megvalósító hatóságoknak meg kell győződniük arról, hogy a strukturális alapokból finanszírozott támogató intézkedések szándékaik ellenére nem teremtenek olyan akadályokat, amelyek az említett hátrányos helyzetű csoportok számára nehezítik a munkaerőpiacra való bejutást.

4.5 A „konvergencia” cél terén az ESZA olyan intézkedéseket is kell, hogy támogasson, amelyek az általános és szakmai képzési rendszerek reformjára irányulnak, mégpedig a tudás alapú társadalom követelményeire, valamint az átadott ismeretek és képességek munkaerő-piaci hasznosságának növelésére tekintettel. Szintén támogatni kell a felelősségteljes igazgatási tevékenységet, amely javítja a közigazgatás és a szolgáltatások kapacitását és hatékonyságát nemzeti, regionális és helyi szinten. Mivel a „konvergencia” cél az elmaradott régiókat érinti, ezek a támogatások főként az új tagállamokra irányulnak. Az EGSZB figyelembeveendőnek tartja, hogy a modern képzési és továbbképzési rendszerek, valamint a hatékony igazgatás biztosítása állami feladat. Az európai foglalkoztatási iránymutatások ugyan az általános és a szakmai képzés reformjára vonatkozó célokat is tartalmaznak, a célok megvalósítása azonban elsősorban az állami politika feladata, sőt néhány tagállamban, pl. Németországban a tartományok hatáskörébe tartozik. Az ESZA elsősorban a nemzeti munkaerő-piaci politika innovatív intézkedésekkel való kiegészítésének eszköze, többek között a szakképzés terén, és az EGSZB nézete szerint erre kellene összpontosítania támogatásait.

4.6 Az Európai Bizottság által javasolt változtatások a programozás stratégikusabb megközelítésének szándékáról tanúskodnak. A kohéziós politikát illető európai stratégiai iránymutatásokkal és megfelelő nemzeti szintű programozással kell erősíteni a lisszaboni és göteborgi általános politikai célok, valamint a gazdaságpolitika alapelemei és a foglalkoztatási iránymutatások közti kapcsolatot. Az EU foglalkoztatási politikája és az ESZA-támogatások közt már létezik ilyen kapcsolódás, mégpedig a nemzeti cselekvési tervek kidolgozása révén, amelyek részletesen foglalkoznak az ESZA-nak az EU foglalkoztatási stratégiájának megvalósításában betöltött szerepével. Emellett a társadalmi integráció terén is készül egy kétéves időszakra szóló nemzeti cselekvési terv, amely szintén tartalmaz munkaerőpiac-politikai intézkedéseket. Az EGSZB ezért szeretné felvetni azt a kérdést, hogy vajon tényleg az Európai Bizottság eszközök felhasználásának ellenőrzését illető jogos érdekét szolgálja-e, hogy a nemzeti stratégiai kerettervekről és az operatív programokról egyaránt éves jelentéseket kérnek, amennyiben ezek többet tartalmaznak, mint az anyagi eszközök felhasználásának kimutatását. Az EGSZB az ESZA-ra tekintettel sokkal inkább annak megfontolását ajánlja, hogy az EU foglalkoztatási iránymutatásainak megvalósítására szolgáló nemzeti cselekvési tervet nem lehet-e összekötni az ESZA-támogatások programozásával szemben állított követelményekkel. Ez előnyös lenne a programozás célul kitűzött egyszerűsége szempontjából. Az ESZA-bizottság is hasonló aggályokat fejez ki az egyszerűsítés helyett történő további

bürokratizálást illetően. Az ESZA-támogatások hatékonyságának érdekében az EGSZB kéri, hogy ezeket az aggályokat alaposan vizsgálják meg.

4.7 Az EGSZB üdvözli, hogy megmaradnak az EU strukturális támogatásainak eddigi elvei, a koncentráció, a programozás, az additionalitás és a partnerség. Az EGSZB nézetei szerint azonban kívánatos lenne jobban kiemelni a szociális partnerek szerepét az ESZA munkaerő-politikai támogatásaiban és közreműködésük szükségességét központi és regionális szinten egyaránt. A szociális partnerek részfelelősséget viselnek az intézményi struktúrákban és a munkaerő-piaci politikák tagállamokban történő gyakorlati megvalósításában is. Az ESZA kiegészítő támogatásait a nemzeti munkaerőpiac-politikai stratégiákhoz kapcsolódva kell megtervezni és megvalósítani. Ez a szociális partnerek részvételét igényli a programok tervezésében és megvalósításában központi és regionális szinten is. Az EGSZB az ESZA-bizottsággal egyetértésben támogatja a javaslatot, miszerint a konvergencia cél által érintett régiókban az anyagi eszközök bizonyos részét a szociális partnerek európai foglalkoztatási stratégia megvalósításában való közreműködésének támogatására kell előírni.

Brüsszel, 2005. március 9.

4.8 Az EGSZB üdvözli, hogy a tagállamoknak és az egyes operatív programokat igazgató hatóságoknak az ESZA-támogatás tervezése, kivitelezése és felügyelete során figyelembe kell venniük a nem kormányzati szervezetekkel történő megfelelő konzultációt. Szükségesnek tartja annak tisztázását a rendeletjavaslat 5. cikkének (2) bekezdésében, hogy ezeknek a konzultációknak központi és regionális szinten kell történniük. Üdvözli továbbá, hogy a szociális partnerek mellett a nem kormányzati szervezetek is hozzáférhetnek a finanszírozott intézkedésekhez. A tervezett partnerségi kapcsolat keretében figyelembe kell venni a non-profit szociális szolgáltatók munkaerőpiac-politikai jelentőségét is. Ebből a szempontból az EGSZB azt ajánlja, hogy ezeket a szolgáltatókat nagyobb mértékben vonják be az ESZA-támogatások tervezésébe, kivitelezésébe és felügyeletébe.

4.9 Az EGSZB javasolja azon technikai támogatások gyakoribb igénybevételét, amelyeket az ESZA célkitűzéseinek megvalósításában részt vevő nem állami szereplők számára hoztak létre, az oktatási, képzési és tájékoztatási tevékenységek finanszírozása céljára

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Anne-Marie SIGMUND